

Czy tempo wzrostu PKB spadnie w 2020 roku poniżej 3 procent

Pytanie do prof. Mariana Nogi z Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, byłego członka Rady Polityki Pieniężnej

Narodowy Bank Polski ostrzega, że należy się liczyć z wyraźnym pogorszeniem kondycji przedsiębiorstw w 2020 r. Jak może to wpłynąć na tempo wzrostu gospodarczego w Polsce?

Wczoraj (29 stycznia br. – red.) Główny Urząd Statystyczny podał, że według wstępnego szacunku, Produkt Krajowy \Brutto (PKB) w 2019 roku był realnie wyższy o 4,0% w porównaniu z 2018 r., wobec 5,1% w 2018 r. Warto zauważyć, że ten wynik jest gorszy od wszystkich prognoz PKB w Polsce, w tym Banku Światowego, czy najważniejszych agencji ratingowych. Jeżeli uwzględnimy realne tempo wzrostu PKB, czyli w ujęciu kwartalnym, rok do roku, czyli np. I kwartał 2019 do I kwartału 2018 itd., to zauważymy wręcz liniowy spadek Produktu Krajowego Brutto.

Pamiętam, że przed dwoma miesiącami w jednej ze stacji telewizyjnych powiedziałem, że tempo wzrostu PKB w 2020 roku może spaść nieznacznie poniżej 3 procent. W tamtym czasie najniższe prognozy dotyczące PKB

Czy tempo wzrostu PKB spadnie w 2020 roku poniżej 3 procent

zatrzymywały się na 3,2 procenta. Teraz jednak, po ogłoszeniu ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, zwiększam prawdopodobieństwo prognozy o tempie spadku PKB w 2020 roku, poniżej 3 procent.

Dekoniunktura gospodarcza jest zjawiskiem globalnym, a polska gospodarka pracuje w systemie naczyń połączonych jakim jest światowa gospodarka. Nie ma co mówić o tym, że jesteśmy uniezależnieni od tych tendencji, że inne gospodarki są w stanie stagnacji, a my się rozwijamy. Jeszcze za czasów Edwarda Gierka, a więc kiedy mieliśmy autarkiczny model gospodarki, mówiło się, że w zwykłej polskiej zapałce są cztery komponenty pochodzące z Zachodu, a co dopiero teraz we współczesnej gospodarce?

Trzeba też zwrócić uwagę na niekorzystne tendencje wewnętrzne, do których z pewnością można zaliczyć spadek tempa inwestycji. Pod koniec 2015 roku, stopa inwestycji w Polsce wynosiła 20 proc., ale już na początku 2016 roku spadła poniżej 18 procent. Obecnie utrzymuje się w granicach 17,5 procent. W ostatnich czterech latach dominowały inwestycje publiczne, w III kwartale ub.r. wystąpił ich spadek, co spowodowało zmiany strukturalne na korzyść inwestycji prywatnych. Nadal jednak tempo wzrostu inwestycji prywatnych jest zbyt niskie.

Wzrostowi tempa inwestycji prywatnych z pewnością nie będzie sprzyjał wzrost płacy minimalnej, w tym roku, do poziomu 2600 złotych brutto. Może to m.in. wymusić wzrost płac osób, które zarabiały więcej niż wynosiła płaca minimalna. To wszystko oczywiście zwiększa koszty dla przedsiębiorców.

Z pewnością dobrym posunięciem, które może zachęcać, zwłaszcza małych przedsiębiorców, do inwestowania jest wprowadzenie tzw. małego ZUS-u, z którego korzysta coraz większa liczba drobnych przedsiębiorców.

Jednak najważniejszą barierą w rozwoju małych przedsiębiorstw jest zbyt skomplikowane prawo. Ministerstwo Finansów powinno doprowadzić wreszcie do jednolitej interpretacji przepisów, bo jak na razie to ta jednolitość istnieje tylko teoretycznie. Rządzący poświęcają bardzo wiele wysiłku na reformowanie sądownictwa, tymczasem byłoby dobrze, gdyby chociaż część tej energii została skierowana na zmienianie prawa utrudniającego rozwój przedsiębiorstwom.

Mówiąc o inwestycjach trudno jest pominąć problem samorządów. Negatywny wpływ na ich budżety mogą mieć zmiany w przepisach podatkowych, niedostateczne finansowanie przez państwo zwłaszcza nowych obowiązków, które stawiane są przed samorządami. To wszystko może mieć negatywny wpływ na ich sytuację finansową i skłonność do inwestowania. W tej sytuacji należałoby się zastanowić nad partycypacją samorządów w podatkach pośrednich, a więc w VAT i akcyzie. Taki system funkcjonuje w Niemczech i bardzo dobrze się sprawdza. Mam zaufanie do samorządów i wierzę, że te pieniądze były lepiej zagospodarowane niż z poziomu centralnego. Do rozważenia jest również wprowadzenie podatku katastralnego, co również zasiliłoby samorządowe budżety.

Rozmawiał: Ryszard Żabiński